

LİSANSIZ ELEKTRİK ÜRETİMİNE İLİŞKİN YENİLİKLER

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14 üncü maddesi kapsamında, lisans alma yükümlülüğü olmaksızın, elektrik enerjisi üretebilecek gerçek veya tüzel kişilere uygulanacak usul ve esasların belirlendiği Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik¹ (Yönetmelik) ve Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ'de (Tebliğ) uzun süredir beklenen ve sektör gündeminin başlıca tartışma konusu olan değişiklikler nihayet 23 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genel Olarak

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ile, lisanssız olarak yenilenebilir kaynaklardan üretilen ihtiyaç fazlası elektriğin, santralin üretime başladığı tarihten itibaren 10 yıl süreyle fiyat ve alım garantileri ile satışına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Her ne kadar lisanssız olarak kurulabilecek santraller için santral başına 1 MW'lık bir üst sınır belirlenmiş olsa da aynı yerde ve aynı kişiler tarafından birden fazla santral kurulmasını engelleyen bir sınırlamaya gidilmemiştir.

Yine, lisanssız üretim tesislerinin devrinin geçici kabulden sonra yapılabileceği öngörülmüşse de geçici kabule kadarki bu devir yasağı sadece gerçek kişiler adına geliştirilen projeler için uygulanabilmiştir. Zira, proje sahibinin bir şirket (sırf bu amaçla kurulmuş, özel amaçlı şirket/SPV) olması halinde şirket hisselerinin devri suretiyle kurulacak olan üretim tesisine ilişkin hakların geçici kabul öncesinde dolaylı olarak devri mümkün olmuş ve yaygın bir uygulama alanı bulmuştur.

Bu durum, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız santral yatırımlarında önemli bir talep yaratmıştır. Bu kapsamda, lisanssız üretim tesisleri projelerini onaylamakla görevli ve yetkili kurum olarak Türkiye Elektrik Üretim Dağıtım A.Ş.'ye 29/02/2016 tarihi itibariyle onay başvurusu yapılan projelere ilişkin aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere özellikle Güneş Enerjisi Santralleri (GES) olmak üzere bir çok proje geliştirilmiş ve geliştirilmeye de devam edilmektedir.

PROJE BİLGİLERİ

Santral Türü	Başvuru Yapılan Proje	Başvuru Yapılan Toplam kWe	Onaylanan Proje	Onaylanan Proje Kurulu Güç Toplam kWe	İnceleme Aşamasında Olan Proje	Kabul Aşamasındaki Güç kWe
BİOKUTLE	30	30,171	23	25,657	1	0
GES	5193	4,347,158	2980	2,535,590	912	89,542
RES	240	187,968	124	94,328	21	458
TRI/KOJEN ARASYON	60	177,887	37	106,440	7	11,398
TOPLAM :	5523	4,743,184	3164	2,762,015	941	101,398

¹ 2 Ekim 2013 tarihli ve 28783 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

Ne var ki, lisanssız elektrik üretimi uygulamasının amacıyla çelişen ve piyasa düzeninin bozulmasına da neden olabilecek girişimlerin ortaya çıkması nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından ilgili ikincil düzenlemelerde değişiklik yapılmasına yönelik çalışmalar 2015 yılının ilk aylarında başlamış ve 2016'nın Şubat ayında kapsamlı değişikliklerin yer aldığı Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ kabul edilerek, Resmi Gazetede yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir. Değişiklikler, 23 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

EPDK'dan lisans alma yükümlülüğü olmadan, enerji kaynaklarından elektrik üretimi amacıyla yapılacak başvurulara ilişkin şartlarda, usul ve esaslarda önemli ve kapsamlı değişiklikler getiren bu yeni düzenlemelere ilişkin açıklama ve değerlendirmemiz alt başlıklar halinde aşağıda verilmektedir.

i. Kapasite Tahsisi Kısıtlamaları

Yönetmeliğin 6 ncı maddesine *eklenen* onuncu fıkrayla lisans alma yükümlülüğü olmaksızın yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş ve rüzgar enerjisine dayalı enerji üretim tesisi kurmak için başvuru yapacaklara, her bir trafo merkezi başına sadece 1 MW'a kadar tahsis yapılabilmesi yönünde sınırlama getirilmiştir. Hüküm, başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı ortak olduğu diğer tüzel kişilerle, kontrolünü elinde bulundurdukları tüzel kişilerin de bu sınırlama kapsamında olmasını öngörmüştür.

Değişiklik öncesi dönemde, aynı gerçek veya tüzel kişinin doğrudan ya da dolaylı her biri 1 MW sınırını geçmemek kaydıyla aynı trafo merkezine bağlanmak üzere sınırsız sayıda proje geliştirmesi ve bu projeler için gerekli izinleri alarak hayata geçirmesi olanak dahilindeydi ve sık rastlanan bir durumdu. Bundan sonraki süreçte ise güneş ve rüzgar enerjisine dayalı projeler için (çatı uygulamaları hariç olmak üzere) yapılacak başvurularda artık bu durum mümkün olmayacaktır.

Bununla birlikte, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik kapsamındaki diğer yenilenebilir enerji kaynaklarına (*Hidrolik, jeotermal, biyokütle, biyokütleden elde edilen gaz (çöp gazı dâhil), dalga, akıntı enerjisi ve gel-git gibi*) dayalı projeler için herhangi bir sınırlama söz konusu olmayacaktır.

Öte yandan, yeni ihdas edilen **GEÇİCİ MADDE 9**'da yer alan "*6 ncı maddenin sekizinci, onuncu ve on ikinci fıkraları ile 31 inci maddenin yirmi birinci fıkrası hükmü bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bağlantı anlaşması çağrı mektubu almaya hak kazanıldığı İlgili Şebeke İşletmecisinin internet sayfasında ilan edilen başvurular için uygulanmaz.*" hükmü nedeniyle daha önce başvurusu yapılarak Çağrı Mektubu alınan Güneş ve Rüzgara dayalı projeler için bu sınırlama uygulanmayacaktır. Yani, aynı trafo merkezine bağlanmak üzere her biri 1 MW'ın altında 10 proje için çağrı mektubu almış olan girişimci, söz konusu sınırlamaya tabi olmadan bu projeleri hayata geçirebilecektir.

Güneş ve rüzgara dayalı lisanssız üretim tesisleri için öngörülen trafo merkezi başına 1 MW'lık sınırlamaya getirilen bir başka istisnaya da kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri vasıtasıyla kurulan tesislere ilişkin olarak Yönetmeliğin

6 ncı maddesine eklenen on birinci fıkrada yer verilmiştir. Bu çerçevede ortak sayısına bağlı olarak ve her bir tüketim tesisi ile ilişkilendirilen üretim tesisinin kurulu gücü 1 MW'ı geçmeyecek şekilde;

a) 100 ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 1 MW'a kadar,

b) 100'den fazla 500'e kadar ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 2 MW'a kadar,

c) 500'den fazla 1000'e kadar ortaklı kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 3 MW'a kadar,

d) 1000'den fazla ortağı olan kooperatifler, kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birlikleri için 5 MW'a kadar,

tahsis yapılabilmesine imkan sağlanmıştır.

Son olarak, bu sınırlamanın, yani trafo merkezi başına 1MW'lık kapasite tahsisi kısıtının, kabulü yapılmış ve üretime başlamış tesisleri devralmak isteyen gerçek ve/veya tüzel kişiler için de uygulanıp uygulanmayacağı ise muallakta bırakılmıştır. "İstisnalar dar yorumlanır" şeklindeki hukuki yorum ilkesi göz önünde bulundurulduğunda geçici kabulü yapılmış tesisleri devralan kişiler açısından trafo başına 1 MW'lık sınırlamanın uygulanamayacağı, dolayısıyla yatırımcıların aynı trafo merkezinde her biri 1 MW sınırını aşmamak kaydıyla çok sayıda tesisi devralarak işletebileceği düşünülmektedir.

ii. Devir Yasağı

Yönetmelik, lisanssız üretim tesislerin devri konusunu genel olarak 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında "Geçici kabulü yapılmış olmak kaydıyla, bu Yönetmelik kapsamındaki üretim tesisi; satış, devir veya diğer bir düzenleme ile bu Yönetmelik veya İlgili Mevzuat kapsamında üretim faaliyeti göstermek isteyen başka bir gerçek veya tüzel kişiye devredilebilir." şeklinde düzenlemiştir. Söz konusu hükmün mefumu muhalifinden lisanssız üretim tesislerinin ve bu yönde edinilmiş hakların, tesis kurulumu tamamlanıp, geçici kabulü yapılmıyaya kadar üçüncü kişilere devredilemeyeceği anlaşılmaktadır. Ne var ki bu hüküm, yukarıda da açıklandığı üzere, lisanssız elektrik üretimi için bağlantı başvurusunda bulunan kişilerin şirket (SPV) olması halinde, şirket hisselerinin devri suretiyle dolaylı yoldan projelerin devrine engel olamamıştır.

Bu noktada, Yönetmeliğin 31 inci maddesine eklenen "5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan rüzgar ve güneş enerjisine dayalı enerji üretim tesisleri için başvuru tarihinden, başvuruya konu üretim tesislerinin tamamının geçici kabulü yapılana kadar, veraset dışında pay devri yapılamaz. Pay devri yapılması halinde ilgili tüzel kişiye ait Bağlantı Anlaşması Çağrı Mektubu iptal edilir. Bu fıkra kapsamında yapılacak pay devrinde, İlgili Şebeke İşletmecisine pay devir işlemi gerçekleşmeden bir ay önce bilgi verilir. İlgili tüzel kişi, pay devri sonrasına ilişkin nihai ortaklık yapısını gösterir bilgi ve belgeleri İlgili Şebeke İşletmecisine, pay devir işleminden sonra en geç on işgünü içerisinde sunar." şeklindeki yirminci fıkra ile lisanssız güneş ve rüzgar projeleriyle ilgili olarak proje sahibinin SPV olduğu durumlarda söz konusu SPV'lerin paylarının da, veraset dışında, üretim tesisinin geçici kabulü yapılmıyaya kadar üçüncü şahıslara devredilemeyeceği kayıt altına alınmıştır. Söz konusu kısıtlamanın ihlalinin yaptırımını olarak da Çağrı Mektubunun iptali şeklinde

belirlenmiştir. Burada da yine güneş ve rüzgar ile diğer yenilenebilir enerji kaynakları arasında bir ayırım yapıldığı görülmektedir.

iii. Tüketim miktarı ile orantılı kapasite tahsisi

Yönetmeliğin 6 ncı maddesine “5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kurulacak olan rüzgar ve güneş enerjisine dayalı üretim tesislerinin kurulu gücü, ilgili üretim tesisi ile ilişkilendirilecek tüketim tesisinin bağlantı sözleşme gücünün otuz katından fazla olamaz. Üretim tesisi ile ilişkilendirilen tüketim tesis veya tesislerine ilişkin aboneliği değiştirilmek istenmesi halinde, üretim tesisi ile ilişkilendirilecek yeni tüketim tesis veya tesislerinin bağlantı sözleşme gücü, başvuruya esas bağlantı sözleşme gücünden az olamaz, aksi halde Bağlantı Anlaşması iptal edilir.” şeklinde on ikinci fıkra hükmü eklenmiştir. Söz konusu düzenleme ile lisans almaksızın yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş ve rüzgar enerjisine dayalı enerji üretim tesisi kurmak için başvuru yapanlara sağlanacak elektrik üretim kapasitesine ilişkin her bir üretim tesisine sağlanacak kapasitenin ilişkili tüketim tesisinin bağlantı sözleşme gücünün en fazla 30 katına kadar tahsis yapılabileceği sınırı getirilmiştir. Aynı zamanda Yönetmelik üretim tesisi ile ilişkilendirilen tüketim tesisinde değişikliğe gidilmesi halinde yeni tüketim tesisinin bağlantı sözleşme gücünün başvuru sürecinde belirlenen bağlantı sözleşme gücünden az olamayacağını karara bağlamıştır.

Değişiklik öncesi dönemde, tek ampulün olduğu bir tüketim birimine sahip gerçek veya tüzel kişinin bağlantı sözleşme gücüne bakılmaksızın 1MW’a kadar lisanssız elektrik üretimi hakkını edinmesi olanak dahilinde iken, bundan sonraki süreçte ise güneş ve rüzgar enerjisine dayalı projeler için yapılacak başvurularda artık sadece tüketim tesislerinin bağlantı sözleşme gücünün 30 katına kadar enerji üretim kapasitesi sağlanacaktır.

Bu uygulamanın temel amacı elektrik tüketimi olan gerçek ve tüzel kişilerin bizzat yapacakları yatırımlarla kendi elektriğini yerelde üretip enerji ihtiyacını karşılayabilmesidir. Bu hüküm ile de kendi ihtiyaçlarını karşılamak yerine ticari amaçla başvuru yapan kişiler kısmen de olsa engellenmek istenmiştir. Güneş ve rüzgar ile diğer yenilenebilir enerji kaynakları arasındaki ayırım bu hususta da devam etmektedir.

iv. Boş ve yeni kapasitelerin ilanı ve başvuruların alınması

Değişiklik Yönetmeliğinin getirdiği yeni uygulamalardan bir tanesi de trafo merkezlerindeki kapasite durumuna ilişkin düzenli bir duyuru sistemi oluşturulması ve yeni ya da boşalan kapasitelere gerekli hazırlıkların yapılarak başvuruların alınması için duyurudan itibaren asgari bir bekleme süresi belirlenmesi olmuştur.

Kapasite durumları hakkında kamuoyu ve ilgililerin sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesini ve böylece şeffaflığın sağlanmasını teminen:

a. Yönetmeliğin “Bağlantı esasları” başlıklı 6 ncı maddesine eklenen hükümler:

Söz konusu hükümlerle, trafo merkezlerinde bağlantı yapılabilmesi için yeni kapasite tahsis edilmesi durumlarında, yeni kapasitelerin TEİAŞ tarafından her yılın nisan, ağustos ve aralık aylarında ilan edilerek duyurulması; mevcut trafolarda boşa çıkan kapasite olması halinde ise bu kapasitelerin de takip eden ayın hemen ilk iş gününde ilan edilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Böylece, herkes nerede ne miktarda kapasite olduğunu öğrenebilecek, konuyla ilgili isteyen ve gerekli şartları taşıyan kişiler başvuru yaparak, daha rekabetçi ve gerçekçi yatırımcıların yer alacağı bir yapı oluşmasına katkı

sağlayacaktır. Öte yandan, önceki dönemde, boş kapasitelerin bulunduğu trafo merkezlerine ilişkin bilgileri henüz kamuoyu ile paylaşılmadan el altından edinerek, bu kapasiteler için herkesten önce başvuran ve kapasitenin kendilerine tahsisini sağlayan kişilerin neden olduğu haksız rekabet ortamı da ortadan kaldırılabilecektir.

Öte yandan aynı fıkralarda, ilan edilen boş kapasiteler için bağlantı başvurularının en erken ilan tarihinden itibaren 3 ay sonra alınabileceği öngörülerek, olabildiğince çok sayıda kişinin durumdan haberdar edilmesi ve başvuru hazırlıklarını yapabilmeleri için yeterli zaman tanınması hedeflenmiştir.

b. Yönetmeliğin “ Bağlantı ve sistem kullanımı için başvuru” başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ifadeler:

Söz konusu hüküm uyarınca proje onayı başvurularını alan ve değerlendiren TEDAŞ’ın ilan edileceği bilgilerden, çağrı mektubu alan kişilerden kimlerin proje onayı için başvuruda bulunduğu, başvuruların süresinde yapılıp yapılmadığı, hangi projelerin onaylandığı hangilerininse kabul görmediği öğrenilebilecektir.

c. Yönetmeliğin “Diğer hükümler” başlıklı 31 inci maddesinin beşinci fıkrasının değişik hali:

Önceki dönemde dağıtım şirketleri, kendilerine yapılan başvuruları ve değerlendirme sonuçlarını düzensiz bir şekilde ve sınırlı olarak kamuoyu ile paylaşmaktaydı. Ayrıca paylaşılan bilgilerin kapsamı, paylaşım zamanı, yeri ve formatı konusunda dağıtım şirketlerinin uygulamaları arasında yeknesaklık söz konusu değildi. Yeni düzenlemeyle bundan böyle bu bilgiler EPDK’nın belirlediği formatta ve her ayın 25’inde olmak üzere dağıtım şirketinin internet sayfasında kamuoyuyla paylaşılacaktır.

v. Özel nitelikli projeler için ayrılan kapasiteler

Yönetmelik Değişikliğinin getirmiş olduğu yeni uygulamalardan bir diğeri belli başlı projeler için münhasırına her bir trafo merkezinde belli bir miktara kadar kapasite ayrılması olmuştur.

Yönetmeliğin “Bağlantı esasları” başlıklı 7 nci maddesine eklenen yedi, sekiz ve dokuzuncu fıkralar uyarınca;

- Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı bileşenlerine dahil hibe programları kapsamında; yenilenebilir enerji kaynağına dayalı, sadece kendi elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamak üzere bağlantı sözleşme gücünü geçmeyecek şekilde
 - o Tarım ve kırsal kalkınma amaçlı kurulu gücü azami 300 kW olan üretim tesisi ile tüketim tesisinin aynı bağlantı noktasında olduğu projeler, ile
 - o Köy İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri, Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu ve 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu kapsamında kurulan birlikler ve kooperatifler tarafından geliştirilen projeler
- Bakanlık veya Bakanlık tarafından yetkilendirilen kurum tarafından tip proje hazırlanması uygun görülen, yenilenebilir enerji kaynağına dayalı ve kendi tüketim tesisine doğrudan bağlı üretim tesislerinden kurulu gücü azami 10 kW’a kadar olan üretim tesisleri

- 8/3/2011 tarihli ve 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu kapsamında kurulan birlikler ve söz konusu birliklerin DSİ ile birlikte tüketim birleştirme kapsamında yapacağı başvurulara konu projeler

için münhasıran, TEİAŞ tarafından her bir trafo merkezi için 5 MW bağlantı kapasitesi tahsis edilecektir. Tahsis edilen kapasitenin tamamlanması halinde, İlgili Şebeke İşletmecisince ilave kapasite için TEİAŞ görüşü alınacak ve İlgili Şebeke İşletmecisince bu görüş çerçevesinde işlem tesis edilecektir. 5 MWlık kapasitenin toplam 1 MW'lık kısmı ise yedinci fıkranın (a) bendinde düzenlenen “*Tarım ve kırsal kalkınma amaçlı kurulu gücü azami 300 kW olan üretim tesisi ile tüketim tesisinin aynı bağlantı noktasında olduğu projeler*” kapsamında kurulacak üretim tesisleri için tahsis edilecektir.

vi. Dağıtım şirketi ortak ve çalışanlarına ilişkin yasaklar

Yönetmeliğin 31 inci maddesine:

“*Bu Yönetmelik kapsamında; a) Dağıtım ve görevli tedarik şirketlerinin doğrudan ve dolaylı ortakları ve bu kapsama giren gerçek kişilerin birinci derece akrabaları, b) Dağıtım ve görevli tedarik şirketleri ile bu tüzel kişilerin doğrudan ve dolaylı ortaklarında istihdam edilen kişiler ve bunların birinci derece akrabaları, c) (a) ve (b) bentleri kapsamına giren gerçek ve tüzel kişilerin kontrolünde olan tüzel kişiler,*

ilgili dağıtım şirketinin dağıtım bölgesi ve ilgili dağıtım şirketinin hissedarı olduğu dağıtım bölgesinde 5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan rüzgar ve güneş enerjisine dayalı kurulu gücü 50 kW'dan fazla lisanssız üretim faaliyetinde bulunamaz” şeklinde 21 inci fıkra hükmü eklenmiştir.

İlgili düzenleme ile lisans almaksızın yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş ve rüzgar enerjisine dayalı enerji üretim tesisi kurmak için başvuru yapabilecek gerçek ve tüzel kişilere ilişkin sınırlama getirilmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca lisanssız elektrik üretmek amacıyla başvuru yapacak gerçek veya tüzel kişiler kapasite tahsisi talebinde bulunacağı bölge içerisindeki dağıtım ve tedarik şirketi ile doğrudan veya dolaylı ortaklığa sahip ise kendileri ve bu kişilerin birinci dereceden akrabaları ancak **50 kW'a kadar** lisanssız elektrik üretimi talebinde bulunabilecektir. Aynı şekilde kişi başvuruda bulunacağı bölgedeki dağıtım ve görevli tedarik şirketleri veya bu tüzel kişilerin doğrudan ve dolaylı ortaklarında istihdam edilmekte ise aynı sınırlamaya tabi olacaktır. Son olarak sınırlamaya tabi olacağını belirttiğimiz bu kişilerin kontrolünde olan tüzel kişiler de ilgili dağıtım ve görevli tedarik şirketinin dağıtım bölgesinde **50 kW'dan** fazla lisanssız üretim faaliyetinde bulunamayacaktır.

Mevzuata eklenen bu yeni hüküm ile lisanssız elektrik üretimi uygulamalarında kaynakların gerçek yatırımcı eline geçmesi ile birlikte özellikle **rekabeti korumak ve şeffaflığı artırmak** hedeflenmiştir. Ancak Yönetmeliğe eklenen Geçici 9 uncu madde uyarınca bu sınırlamalar çağrı mektubu almaya hak kazanıldığı İlgili Şebeke İşletmecisinin internet sayfasında ilan edilen başvurular için uygulanmayacaktır.

vii. Enerji Nakil Hattına İlişkin sınırlama

Yönetmeliğin “Bağlantı esasları” başlıklı 6 ncı maddesine eklenen sekizinci fıkrada üretim tesisinin bağlanacağı mevcut şebekeye olan uzaklığının;

- a) Kurulu gücü azami 0,499 MW olan tesisler için kuş uçuşu mesafesi beş kilometreden, projelendirmeye esas mesafesi ise altı kilometreden,

- b) Kurulu gücü 0,5 MW'dan 1 MW'a kadar olan tesisler için kuş uçuşu mesafesi on kilometreden, projelendirmeye esas mesafesi on iki kilometreden

fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu hükümde elektrik enerjisi üretiminin yapılacağı tesis ile bağlanacağı şebeke arasında olabilecek azami mesafe uzunluğu belirlenmiş ve kurulu gücü 0,499 MW'a kadar olan tesisler ile 0,5 MW'dan 1 MW'a kadar kurulu gücü olan tesisler için bu mesafeler ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Uygulamada her ne kadar lisanssız elektrik üretim tesisleri ile mevcut şebeke arasındaki enerji nakil hattının kurulumuna ilişkin masraflar ilk etapta enerji üretim hakkına sahip olan kişi tarafından karşılanırsa da sonrasında dağıtım şirketleri yapılmış olan bu giderleri proje sahiplerine geri ödemektedir. Enerji nakil hattı için yapılan masrafların bilahare iade alınacağı garantisizliği proje sahiplerini trafo merkezine çok uzak ve aslında nakil hattının uzunluğu nedeniyle hiç de ekonomik olmayan projeler geliştirmelerine ve kaynakların verimsiz kullanılmasına neden olmuştur. Mevzuata eklenen bu yeni hüküm ile hem geliştirilecek projelerin daha ekonomik olması sağlanmaya, hem de dağıtım şirketlerine ek yük getiren uygulama ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

viii. Birleşme ve bölünme işlemleri

Yönetmeliğin 31 inci maddesine eklenen on sekizinci fıkrada lisanssız üretim tesisi sahibi tüzel kişinin;

- a) Hisselerinin tamamına sahip olduğu başka bir tüzel kişi ile kendi bünyesinde,
b) Hisselerinin tamamına sahip olduğu lisanssız üretim tesisi sahibi diğer bir tüzel kişi bünyesinde,

tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi halinde aranacak şartlar ve yapılması gereken işlemler hakkında hükümler ihdas edilmiştir. Buna göre birleşme işlemi için temel ve öncelikli şart, ilgili üretim tesislerinin tamamının geçici kabulünün yapılmış olmasıdır. Üretim tesislerinin geçici kabulü yapılmışsa, birleşme işlemi mümkün olup, meri mevzuat yani Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamında yerine getirilecektir. Öte yandan, birleşme işlemi gerçekleşmeden bir ay önce İlgili Şebeke İşletmecisine ilgili mevzuat kapsamındaki iş ve işlemler için başvuruda bulunulacaktır. Birleşme işlemi ve ilgili mevzuat kapsamında yapılması gereken iş ve işlemler eş zamanlı olarak icra edilerek, tamamlanacaktır.

Yönetmeliğin aynı maddesine eklenen 19 uncu fıkrada ise üretim tesisi sahibi bir tüzel kişinin tam veya kısmi bölünme yoluna başvurması haline uygulanacak şartlar belirlenmiştir. Bölünme işlemi için de temel ve öncelikli şart şirket uhdesindeki üretim tesislerinin tamamının geçici kabulünün yapılmış olmasıdır. Bölünme işleminin TTK hükümlerine göre yapılması, bir ay önceden Şebeke İşletmecisine bilgi verilmesi ve işlemlerin eşzamanlı icrası kriterleri, birleşmede olduğu gibi bölünmede de uygulanacaktır.

ix. Bağlantı Başvurusunda ibraz edilecek belgeler

Yönetmeliğin "Bağlantı başvurusu" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında Yönetmelik kapsamındaki hidrolik kaynağa dayalı üretim tesisleri haricindeki üretim tesislerinde üretim yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, bağlantı ve sistem kullanımı amacıyla İlgili Şebeke İşletmecisine yapacağı başvuru kapsamında Şebeke İşletmecisine sunacağı belgeler düzenlenmiştir.

Yönetmelik Değişikliğiyle söz konusu fıkraya üç adet yeni bent halinde üç yeni belge eklenmiştir. Bu belgelerden ilki, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM) tarafından hazırlanacak olan Teknik Değerlendirme Formu'dur. Önceki uygulamada bu form proje onayı aşamasında TEDAŞ'a sunulmaktayken artık bağlantı için yapılacak ilk başvuru aşamasında İlgili Şebeke işletmecisine de bu belgenin sunulması gerekecektir. YEGM Teknik Değerlendirme Formu olmayan başvurular kabul edilmeyecektir. İkinci belge ise "Koordinatlı aplikasyon krokisi" olarak belirlenmiştir. Aplikasyon krokisi de proje onayı başvurusu kapsamında TEDAŞ'a sunulan belgeler arasında yer almaktaydı. Son olarak, bundan böyle başvuruda bulunan kişinin tüzel kişi olması halinde, tüzel kişilikte doğrudan veya dolaylı pay sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerin ortaklık yapısını ve varlığı halinde kontrol ilişkisini ortaya koyan bilgilerin de Şebeke İşletmecisine sunulması şart koşulmuştur.

x. Lisanslı ve lisanssız proje alanlarının çakışması durumu

Yönetmeliğin "Bağlantı başvurusu başlıklı" 7 nci maddesine eklenen on birinci fıkrada **önlisans veya üretim lisansı başvurusuna konu** üretim tesisi sahaları için lisanssız üretim başvurusu yapılamayacağı, yapılması halinde ise ilgili başvuruların iade edileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu fıkra hükmü ile ön lisans ve üretim lisansına konu üretim tesisi sahaları için lisanssız elektrik üretimi amacıyla başvurulamayacağı ifade edilerek proje sahalarının çakışması hallerinde lisanslı elektrik üretimi amaçlı başvurulara öncelik tanınacağı belirtilmiştir.

Aynı maddeye eklenmiş on ikinci fıkra hükmünde **ise lisanssız üretim başvurusuna konu üretim tesisi sahası** için rüzgar ve/veya güneş enerjisine dayalı önlisans başvurusunda bulunulması halinde, her bir başvuru için YEGM tarafından yapılan Teknik Değerlendirmenin olumlu olması durumunda söz konusu başvuruların birlikte değerlendirileceği öngörülmüştür. Zira değerlendirmenin olumlu olması halinde başvuruların durumları birbirlerini etkilememektedir. Ancak Teknik Değerlendirme sonucu ilgili başvuruların birbirlerini olumsuz etkilemesi halinde ise lisanssız üretime ilişkin başvurular, bağlantı anlaşması çağrı mektubu almış olanlar hariç reddedilecektir. Lisanssız üretime ilişkin başvurunun Bağlantı Anlaşması Çağrı Mektubu almaya hak kazanmış olması durumunda ise önlisans ve lisans başvurusunun revize edilmesi yoluna gidilecektir. Revize imkanı olmayan Başvurular ise reddedilecektir.

Rüzgar ve güneş enerjisi dışında diğer kaynaklara dayalı önlisans ve lisans başvurusunda bulunulması ve lisanssız üretime ilişkin başvurunun Bağlantı Anlaşması Çağrı Mektubu almaya hak kazanmamış olması hallerinde ise ön lisans ve lisans başvurularına öncelik verilecektir.

Rüzgar ve güneş enerjisi dışında diğer kaynaklara dayalı önlisans ve lisans başvurusunda bulunulması ve lisanssız üretime ilişkin başvurunun Bağlantı Anlaşması Çağrı Mektubu almaya hak kazanmış olması durumunda ilgili önlisans ve lisans başvurusu reddedilecek ve lisanssız üretime ilişkin başvurular ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılacaktır.

LBF Partners Olarak Sizin İçin Ne Yapabiliriz?

Enerji hukuku ve şirketler hukuku ekibimiz aşağıdaki hukuki hizmetleri sunmaktadır:

- Enerji projelerine ilişkin yatırım süreçlerinin yürütülmesi,
- Şirket kuruluşlarının yapılması,
- Enerji şirketlerinin devralınmasında hukuki inceleme dahil tüm süreçlerin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin *due diligence* sürecinin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuki destek sunulması.